

Tháng 8, 2013

NẠN BUÔN BÁN ĐỘNG VẬT HOANG DÃ - VIỆT NAM

Đưa ĐVHD tịch thu trở lại thị trường một cách hợp pháp ảnh hưởng lớn đến nỗ lực thực thi pháp luật và đẩy ĐVHD đến bờ tuyệt chủng

Gần đây, cơ quan chức năng thành phố Hà Nội đã xem xét chuyển giao 263 kg vảy tê tê cho Bệnh viện Y học Cổ truyền Trung ương. Số vảy tê tê này thuộc hai loài tê tê có nguồn gốc từ Châu Phi bị bắt giữ trên một chuyến xe buýt đi từ Viên-Chăn, Lào.

Thông tin vụ việc

Lô vảy tê tê bị cảnh sát bắt giữ vào tháng 1 cùng một số hàng buôn lậu khác trên một xe khách mang biển kiểm soát Lào đang bị hỏng trên Quốc lộ 1, thuộc địa phận thành phố Hà Nội. Lái xe là người Việt sống tại Viên-Chăn không nhận là chủ lô hàng và đã được trả tự do sau khi bị cảnh cáo. Đơn vị thực thi pháp luật tại địa phương không đồng tình với quyết định này và yêu cầu cơ quan chức năng thành phố Hà Nội ra quyết định xử lý phù hợp đối với số vảy tê tê tịch thu được. Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật (IEBR) xác định đây là số vảy của hai loài tê tê Châu Phi có tên khoa học là *Manis tricuspis* và *Manis gigantean*.

Ý kiến trao đổi

Việc cho phép Bệnh viện Y học Cổ truyền Trung ương tiếp nhận số vảy tê tê để làm thuốc đồng nghĩa với việc trực tiếp thúc đẩy nạn buôn bán bất hợp pháp, kích thích nhu cầu của người sử dụng bằng việc cho phép những sản phẩm vốn bị cấm được tồn tại hợp pháp trên thị trường. Một số ý kiến cho rằng không nên lãng phí số vảy tê tê này bởi "tiêu hủy chúng là đồng nghĩa với việc đốt tiền". Nếu chỉ xem xét từ khía cạnh kinh tế thì quan điểm trên là hoàn toàn đúng đắn vì số vảy tê tê này có giá trị hơn 100 triệu đồng. Tuy nhiên, quyết định xử lý số vảy tê tê này không thể dựa trên khía cạnh kinh tế.

Bên cạnh giá trị của lô hàng, một số yếu tố khác cần phải xem xét trong quá trình ra quyết định. Ví dụ như quyết định này sẽ ảnh hưởng như thế nào đối với nỗ lực chung nhằm bảo vệ các loài ĐVHD nguy cấp? Quyết định này sẽ củng cố hay sẽ tác động tiêu cực tới nỗ lực thực thi pháp

Tháng 7 vừa qua, công an Quảng Ninh đã tịch thu 91 cá thể tê tê khi chúng đang bị vận chuyển ra Móng Cái để xuất lậu sang Trung Quốc. Việc bán đấu giá như thế này khiến cho tình trạng buôn bán ĐVHD quý hiếm vẫn tiếp tục tiếp diễn.

Ảnh: Tuấn Hương

luật? Quyết định biến những sản phẩm phi pháp thành hợp pháp có kích thích nhu cầu tiêu thụ trên thị trường hay không? Quyết định này có làm ảnh hưởng xấu đến hình ảnh của Việt Nam trong mắt cộng đồng quốc tế hay không và có đi ngược lại với trách nhiệm của Việt Nam trong việc hợp tác với các quốc gia khác để giải quyết các vấn đề toàn cầu như vấn đề buôn bán ĐVHD bất hợp pháp hay không?

Vi vậy, việc tiêu hủy 263 kg vảy tê tê châu Phi có thể xem là lãng phí đối với một số người nhưng lại là một quyết định đúng đắn trong:

- Vấn đề thực thi pháp luật;
- Những nỗ lực của quốc gia trong việc giải quyết vấn nạn buôn bán ĐVHD trái phép;
- Uy tín của Việt Nam với vai trò là một đối tác quốc tế trong đấu tranh chống nạn buôn bán ĐVHD trái phép trên toàn cầu; và
- Bảo tồn loài tê tê.

Như vậy, chúng ta không lãng phí số vảy tê tê nói trên mà thực tế hy sinh chúng để đạt được những mục tiêu quan trọng.

Kết quả: Vào ngày 5/6/2013, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội đã ra quyết định tiêu hủy số vảy tê tê nói trên.

Bài học từ thất bại

Tịch thu rùa biển ngay khi phát hiện

Phản ứng chậm trễ và không kiên quyết của cơ quan chức năng đã dẫn đến sự thất bại trong việc giải quyết nhiều vụ việc gần đây liên quan tới rùa biển tại Hà Nội. Trong hai diễn biến gần đây nhất có liên quan tới các nhà hàng buôn bán rùa biển, cơ quan chức năng đã hành động quá chậm và hậu quả tất yếu là hai cá thể rùa biển đã biến mất trước khi cơ quan chức năng xuất hiện. Trong mỗi trường hợp kể trên, có nghi vấn cho rằng chủ nhà hàng đã được báo trước và thậm chí ở trường hợp thứ hai, một nhân viên của chính nhà hàng đó đã cho cán bộ điều tra của ENV biết nhà hàng đã được thông báo 24 giờ trước khi đoàn kiểm tra tới và kịp thời di chuyển rùa đi nơi khác.

Tất cả các loài rùa biển của Việt Nam được pháp luật bảo vệ, thuộc Danh mục các loài thủy sản nghiêm cấm khai thác theo Thông tư 02/2006/TT-BTS (được sửa đổi bởi Thông tư 62/2008/TT-BNN) và Phụ lục I của Công ước quốc tế về buôn bán các loài động, thực vật hoang dã, nguy cấp (CITES).

Một vụ việc khác liên quan tới rùa biển ở Phú Quốc cũng thất bại bởi đợi đến khi đoàn kiểm tra được thành lập và tiến hành kiểm tra địa điểm vi phạm thì bốn cá thể rùa đã biến mất. Chủ cửa hàng khai báo đã thả chúng trước khi đoàn kiểm tra tới. Tuy nhiên, lời khai của người này có rất nhiều điểm đáng nghi ngờ và khả năng lớn là các cá thể rùa đã được di chuyển đến địa điểm khác sau thông tin về việc kiểm tra bị tiết lộ.

Những vụ việc kể trên mang lại cho chúng ta nhiều bài học quan trọng:

1. Sự chậm trễ từ phía cơ quan chức năng thường dẫn tới thất bại;
2. Tham nhũng là nguyên nhân trực tiếp khiến các cán bộ thực thi pháp luật cần mẫn, trung thực không thể thành công trong nỗ lực thực thi pháp luật.

Giải pháp

Các cơ quan thực thi pháp luật cần luôn cảnh giác vì việc các nhà hàng hay cơ sở kinh doanh có “quan hệ” với cán bộ chức năng địa phương là khá phổ biến. Chính những cán bộ thoái hóa này là những đối tượng

Không giống như các trường hợp giải cứu ĐVHĐ bất thành ở Hà Nội, cơ quan chức năng thành phố Đà Nẵng đã rất quyết đoán và hành động kịp thời để giải cứu thành công một cá thể đồi mồi đang bị nuôi nhốt tại một nhà hàng. Sau khi nhận được thông báo từ đường dây nóng của ENV, Cảnh sát môi trường và cán bộ Chi cục Thủy sản Đà Nẵng đã lập tức có mặt và cá thể đồi mồi đã được thả trở lại biển ngay sau đó.

Ảnh: Chi cục Thủy sản Đà Nẵng

“bảo kê” cho các hoạt động trái pháp luật tại địa phương. Để tránh điều này, mọi hành động cần phải kịp thời và hiệu quả trước khi các chủ nhà hàng được “tiết lộ” thông tin. Khi nhận được thông báo về bất kỳ vụ vi phạm nào, cơ quan chức năng cần tới hiện trường ngay lập tức, xác minh vi phạm và bám sát hiện trường cho tới khi vụ việc được xử lý. Trong mọi trường hợp cần tránh sự tiêu cực làm ảnh hưởng tới hiệu quả thực thi pháp luật.

Nếu chúng ta có thể thực thi pháp luật thành công và để những thành công đó được ghi nhận trong nỗ lực bảo vệ ĐVHĐ, chúng ta cần phải thay đổi cách làm và tìm ra phương pháp để đảm bảo đạt được kết quả tốt nhất trong việc thực thi pháp luật cũng như việc xử lý các vi phạm.

Hành động cần thiết để ngăn chặn tình trạng buôn bán rùa biển:

Tịch thu ngay lập tức sau khi được phát hiện, dù cá thể đó sống hay chết. Cần thả về tự nhiên những cá thể sống và tiêu hủy hoặc chuyển giao mẫu vật chết, tiêu bản cho các đơn vị như Bảo tàng Thiên nhiên Việt Nam.

Hồ sơ lưu trữ tham khảo: 5204 (Hà Nội), 5055 (Hà Nội), 5147 (Kiên Giang)

Cảnh báo thực thi pháp luật

CITES tăng cường kiểm soát việc buôn bán rùa cạn và rùa nước ngọt

Tại Hội nghị các nước thành viên tham gia Công ước CITES diễn ra vào tháng 3/2013 tại Băng-Cốc, hàng loạt biện pháp nhằm kiểm soát chặt chẽ hơn việc buôn bán các loài rùa cạn và rùa nước ngọt của Việt Nam đã được thông qua. Sự thay đổi này chính thức có hiệu lực từ tháng 6/2013.

Những thay đổi cần lưu ý đối với các cán bộ thực thi pháp luật bao gồm:

Chuyển lên Phụ lục I

Rùa đầu to (*Platysternon megacephalum*) được chuyển lên Phụ lục I. Việc xuất nhập khẩu loài này cần phải có giấy phép CITES của cả nước xuất và nhập. Ngoài ra, bất kỳ vi phạm liên quan tới các loài thuộc Phụ lục I của CITES tại Việt Nam cũng bị xem xét xử lý hình sự.

Chuyển lên Phụ lục II

Rùa bốn mắt (*Sacalia quadriocellata*), rùa đất Spengle (*Geoemyda spengleri*), rùa đất Sê-pôn (*Cyclemys oldhami*), rùa đất Pul-kin (*Cyclemys pulchristriata*), giải Thượng Hải (*Rafetus swinhoei*) và ba ba gai (*Palea steindachneri*) được chuyển lên Phụ lục II. Việc xuất, nhập khẩu đối với các loài này cần có giấy phép của CITES ở nước xuất khẩu.

Hạn ngạch bằng 0 đối với các cá thể bắt từ tự nhiên

Hạn ngạch bằng 0 được áp dụng cho rùa Trung bộ (*Mauremys annamensis*), rùa răng (*Heosemys annandalii*), rùa sa nhân (*Cuora mouhotii*), rùa hộp trán vàng (*Cuora bourreti*), rùa hộp trán vàng miền Bắc (*Cuora galbinifrons*), rùa hộp trán vàng miền Nam (*Cuora picturata*) và rùa hộp ba vạch (*Cuora trifasciata*). Không cấp hạn ngạch cho việc buôn bán tất cả các loài kể trên có nguồn gốc hoang dã.

Thông tin chi tiết về từng loài được tổng hợp trong Sổ tay Hướng dẫn thi hành luật về định dạng các loài rùa cạn và rùa nước ngọt ở Việt Nam [tại đây](#).

Công an Quảng Ninh đã tịch thu 100 cá thể rùa đầu to khi đang trên đường buôn lậu sang Trung Quốc vào tháng 5 vừa qua.

Rùa đầu to đã được chuyển lên Phụ lục I CITES có hiệu lực từ tháng 6/2013, các vi phạm liên quan loài này có thể bị xem xét xử lý hình sự.

Ảnh: Cảnh sát Giao thông Quảng Ninh

Buôn bán ĐVHD, các bộ phận cơ thể và sản phẩm từ chúng là vi phạm pháp luật!

Tham khảo nhanh về những thay đổi của Công ước CITES

Tên tiếng Việt	Tên khoa học	Tình trạng bảo tồn theo sách Đỏ thế giới	Danh mục của CITES	Nghị định 32	Hành động
Rùa đầu to	<i>Platysternon megacephalum</i>	Cực kỳ nguy cấp	Phụ lục I	Nhóm 2B	Tịch thu Xử lý hình sự Không nhân nuôi thương mại Không bán đấu giá hoặc bán
Rùa hộp trán vàng miền Bắc	<i>Cuora galbinifrons</i>	Cực kỳ nguy cấp	Phụ lục II Không cấp hạn ngạch		Tịch thu Không nhân nuôi thương mại Không bán đấu giá hoặc bán
Rùa hộp trán vàng	<i>Cuora bourreti</i>	Cực kỳ nguy cấp	Phụ lục II Không cấp hạn ngạch		Tịch thu Loài đặc hữu của Việt Nam Không nhân nuôi thương mại Không bán đấu giá hoặc bán
Rùa hộp trán vàng miền Nam	<i>Cuora picturata</i>	Cực kỳ nguy cấp	Phụ lục II Không cấp hạn ngạch		Tịch thu Không nhân nuôi thương mại Không bán đấu giá hoặc bán
Rùa sa nhân	<i>Cuora mouhotii</i>	Nguy cấp	Phụ lục II Không cấp hạn ngạch		Tịch thu Không nhân nuôi thương mại
Rùa Trung bộ	<i>Mauremys annamensis</i>	Cực kỳ nguy cấp	Phụ lục II Không cấp hạn ngạch	Nhóm 2B	Cần xác minh rõ nguồn gốc Yêu cầu giấy phép CITES nếu nhân nuôi thương mại Không cấp phép buôn bán nếu không được phép nhân nuôi
Rùa răng	<i>Heosemys annandalii</i>	Nguy cấp	Phụ lục II Không cấp hạn ngạch	Nhóm 2B	Tịch thu Không nhân nuôi thương mại Không bán đấu giá hoặc bán Cần xác minh rõ nguồn gốc của những cá thể trưởng thành, nhiều khả năng có nguồn gốc bất hợp pháp Yêu cầu giấy phép CITES nếu nhân nuôi thương mại Chỉ được phép kinh doanh nếu có nguồn gốc hợp pháp từ trang trại
Rùa hộp ba vạch	<i>Cuora trifasciata</i>	Cực kỳ nguy cấp	Phụ lục II Không cấp hạn ngạch	Nhóm 1B	Tịch thu Thuộc nhóm 1B Nghiêm cấm kinh doanh thương mại
Giải Thượng Hải	<i>Rafetus swinhoei</i>	Cực kỳ nguy cấp	Phụ lục II		Chưa phát hiện bị buôn bán
Baba gai	<i>Palea steindachneri</i>	Nguy cấp	Phụ lục II		Hạn chế nuôi Yêu cầu giấy phép xuất khẩu của CITES
Rùa bốn mắt	<i>Sacalia quadriocellata</i>	Nguy cấp	Phụ lục II		Không thấy bị buôn bán phổ biến Yêu cầu giấy phép xuất khẩu của CITES
Rùa đất Spengle	<i>Geoemyda spengleri</i>	Nguy cấp	Phụ lục II		Không phổ biến trong buôn bán Yêu cầu giấy phép xuất khẩu của CITES
Rùa đất Sê-pôn	<i>Cyclemys oldhami</i>	không nguy cấp	Phụ lục II		Thường bị buôn bán Yêu cầu giấy phép xuất khẩu của CITES
Rùa đất Pul-kin	<i>Cyclemys pulchristriata</i>	không nguy cấp	Phụ lục II		Thường bị buôn bán Yêu cầu giấy phép xuất khẩu của CITES

Hồ sơ vụ việc

Quyết định của cơ quan chức năng địa phương mâu thuẫn với việc bảo vệ các loài đặc hữu và quý hiếm

Hồ sơ vi phạm tham khảo: 4748

Ngày 6/2/2013, Cảnh sát Môi trường tỉnh Quảng Ngãi đã tịch thu 11 cá thể rùa hộp trán vàng miền Trung (*Cuora bourreti*), một loài đặc hữu và cực kỳ nguy cấp, từ một chủ trang trại ở huyện Đức Phổ. Người này không có giấy phép nuôi các cá thể rùa nói trên.

Chủ trang trại nói rằng số rùa trên có nguồn gốc từ một trang trại hợp pháp ở Đồng Tháp, nơi có giấy phép gây nuôi một số loài ĐVHĐ trong đó có loài rùa hộp trán vàng miền Bắc (*Cuora galbinifrons*), một loài rùa hộp tương tự. Trong quá trình xử lý, có ý kiến cho rằng loài rùa này có nguồn gốc hợp pháp từ trang trại ở Đồng Tháp và do đó cần được chuyển trả lại. Tuy nhiên, rùa hộp trán vàng miền Trung (mặc dù khá giống với loài rùa hộp trán vàng miền Bắc) trên thực tế lại là loài rùa hộp rất hiếm và đặc hữu chỉ có ở miền Trung Việt Nam, Quảng Ngãi và các tỉnh lân cận.

Loài này (và loài rùa hộp trán vàng miền Bắc) không sinh sản tốt trong điều kiện nuôi nhốt. Một số nhà khoa học và chuyên gia đã thành công trong việc cho sinh sản loài này, tuy nhiên chúng sinh trưởng rất chậm và phải mất rất nhiều năm chúng mới phát triển đến độ tuổi trưởng thành. *“Bất cứ một chủ trang trại nào nói rằng họ đang gây nuôi và tạo ra các cá thể trưởng thành của loài này với số lượng có thể đem bán đều là nói dối. Đơn giản là vậy.”* Ông Tim McCormack, Điều phối viên của Chương trình Rùa Châu Á - Vườn thú Cleveland Metroparks, cho biết, *“Không có gì phải nghi ngờ, những cá thể này đều bị bắt từ tự nhiên!”*

Sự quý hiếm của loài này đã khiến cho vụ việc trở nên vô cùng quan trọng. Vấn đề đặt ra là cơ quan chức năng xử lý các vụ việc này như thế nào?

Khi đã biết rằng những cá thể rùa này chỉ có ở miền Trung Việt Nam và không phải là loài mà trang trại ở Đồng Tháp được phép gây nuôi, thì các quyết định đưa ra của tỉnh Quảng Ngãi lẽ ra phải đứng trên quan điểm bảo tồn, bảo vệ các loài ĐVHĐ. Theo đó, các cá thể rùa không thể được trả về trang trại ở Đồng Tháp như sự việc diễn ra vào tháng 4 vừa qua.

Cơ quan chức năng tỉnh Quảng Ngãi tịch thu một số cá thể rùa hộp trán vàng miền Trung (*Cuora bourreti*), loài đặc hữu của miền Trung Việt Nam.

Theo cơ quan chức năng, những cá thể này có nguồn gốc từ một trang trại hợp pháp ở miền Nam. Tuy nhiên, trên thực tế chúng bị bắt từ môi trường tự nhiên. Nếu không có những biện pháp tăng cường bảo vệ, rùa hộp trán vàng miền Trung sẽ cùng chung số phận như loài tê giác Java đã tuyệt chủng tại Việt Nam.

Các thông tin đã rất rõ ràng để bất kỳ ai quan tâm cũng đều có thể dễ dàng đưa ra quyết định phù hợp với mục tiêu bảo tồn đa dạng sinh học:

- Đây là loài cực kỳ nguy cấp và đặc hữu của tỉnh Quảng Ngãi và một số tỉnh lân cận ở miền Trung Việt Nam (không phân bố ở bất kỳ nơi nào khác trên thế giới).
- Loài này thoạt nhìn khá giống nhưng không phải là loài mà trang trại ở Đồng Tháp đã được cấp phép để nuôi.

- Những cá thể rùa này bị bắt từ tự nhiên bởi chưa có bất cứ một trang trại nào ở Việt Nam được ghi nhận thành công trong việc cho sinh sản và nuôi đến tuổi trưởng thành đối với loài này hay các loài cùng họ như rùa hộp trán vàng miền Bắc (*Cuora galbinifrons*) và rùa hộp trán vàng miền Nam (*Cuora picturata*). Vì vậy, các cơ quan chức năng hoàn toàn có thể cho rằng các cá thể rùa này ở Đồng Tháp có nguồn gốc bất hợp pháp.
- Cơ quan chức năng Đồng Tháp đã sai lầm khi quyết định cho phép một cơ sở tại địa phương gây nuôi loài rùa mà về mặt sinh thái là hoàn toàn không phù hợp để gây nuôi, mặt khác lại là loài đặc hữu và rất hiếm. Việc cấp giấy phép này là mâu thuẫn với mục đích bảo vệ ĐVHD.

Hy vọng rằng đây là một bài học quý giá. Cần phải rất thận trọng khi quyết định có cấp phép hay không cho một loài nào đó vì mục đích kinh tế. Lợi

ích của cả đất nước cần được đặt lên trên những mối quan tâm về lợi nhuận. Các cơ quan chức năng của Quảng Ngãi không nên cho phép một loài nguy cấp và đặc hữu của mình quay trở về các trang trại hoặc tiếp tục bị buôn bán.

Đồng Tháp cần dừng việc cấp phép gây nuôi loài Rùa hộp trán vàng miền Bắc (*Cuora galbinifrons*) cho các trang trại trên địa bàn bởi không thể có các cá thể hợp pháp của loài này. Hơn thế nữa, việc kinh doanh của các chủ trại nuôi sẽ tốt hơn khi không phải mất thời gian và nguồn lực để nuôi các loài không thể phát triển tốt trong điều kiện nuôi nhốt. Ai đã từng nuôi loài này đều có thể hiểu được điều đó.

Quảng Ngãi cần quan tâm đến tính đặc hữu và cần phải kiên quyết để bảo vệ các loài ĐVHD của mình. Quảng Ngãi đang có cơ hội lớn để thực hiện việc bảo vệ đối với một số loài, bao gồm cả loài đặc hữu, như rùa Trung bộ Việt Nam (*Mauremys annamensis*).

Tư vấn thực thi pháp luật

Tại sao không nên đền bù cho chủ trại gấu để họ từ bỏ việc nuôi nhốt gấu

Hỏi: Tại sao Nhà nước không thực hiện việc đền bù cho các chủ trại gấu để họ chuyển giao và chấm dứt hoàn toàn việc nuôi nhốt gấu?

Trả lời: Đây là một câu hỏi khá phổ biến từ phía các chủ trại nuôi gấu. Tuy nhiên, trên thực tế chính các chủ trại gấu đã vi phạm pháp luật và chấp nhận rủi ro khi mua gấu về nuôi nhiều năm trước đây. Hầu hết các cá thể gấu đều có nguồn gốc từ tự nhiên. Vậy tại sao các chủ trại gấu lại được đền bù cho hành vi vi phạm pháp luật của mình?

Các chủ trại nuôi gấu không có quyền sở hữu hợp pháp các cá thể gấu mà họ nuôi nhốt. Việc các cá thể gấu được đăng ký với cơ quan chức năng và được gắn chip không có nghĩa là Nhà nước công nhận quyền sở hữu của các chủ trại nuôi gấu đối với những cá thể gấu đó. Tất cả các cá thể gấu nuôi nhốt đều thuộc quyền sở hữu của Nhà nước và các chủ nuôi gấu có

Trong một cuộc họp gần đây tại huyện Phúc Thọ, thành phố Hà Nội, nơi tập trung nhiều trại gấu, lãnh đạo địa phương đồng tình với quan điểm không bồi thường cho các chủ trại gấu vì việc bồi thường giống như việc khen thưởng cho các hành vi buôn bán bất hợp pháp các loài nguy cấp, quý hiếm của các chủ trại gấu.

Ảnh: ENV

trách nhiệm nuôi cho đến khi gấu chết tự nhiên hoặc được chuyển giao cho các cơ quan hợp pháp của Nhà nước như trung tâm cứu hộ hoặc vườn thú.

Sự kiện nổi bật

Vinh danh những cống hiến xuất sắc trong thực thi pháp luật bảo vệ ĐVHD

Ông Nguyễn Thế Đồng, Phó Tổng Cục trưởng Tổng cục Môi trường, Bộ Tài nguyên và Môi trường (thứ ba từ trái sang) trao giải cho ông Nguyễn Văn Dương, Phó Trưởng phòng Cảnh sát Phòng chống tội phạm về môi trường thuộc Công an tỉnh Quảng Ninh (ngoài cùng bên phải) trong Lễ trao giải cống hiến bảo vệ ĐVHD tháng tháng 4/2013. Ông Nguyễn Văn Dương là một trong ba cán bộ thực thi pháp luật được vinh danh vì sự cống hiến và những đóng góp cho hoạt động bảo vệ ĐVHD ở Việt Nam.

Ảnh: ENV

Tháng 4 vừa qua, ba cán bộ thực thi pháp luật đã được vinh danh cho những cống hiến xuất sắc trong hoạt động bảo vệ ĐVHD. Đây là ba cá nhân ưu tú được lựa chọn từ hơn 60 ứng viên trên khắp cả nước bởi một hội đồng tuyển chọn bao gồm các đại diện đến từ các tổ chức trong và ngoài nước hoạt động trong lĩnh vực bảo vệ ĐVHD và đại diện của Đại sứ quán Hoa Kỳ.

Các cá nhân được vinh danh bao gồm:

- Ông Trần Thanh Bình, Chi Cục trưởng Cục Kiểm lâm tỉnh Lâm Đồng
- Ông Nguyễn Văn Dương, Phó Trưởng phòng Phòng chống tội phạm về môi trường, Công an tỉnh Quảng Ninh
- Ông Lâm Hiếu Nghĩa, Đội trưởng đội 2, phòng Phòng chống tội phạm về môi trường, Công an Thành phố Hồ Chí Minh

ENV hy vọng sẽ tiếp tục tổ chức lễ trao giải Cống hiến Bảo vệ ĐVHD lần hai vào năm 2014.

Hồ sơ vi phạm

BẮC KẠN

Ngày 23/7, Cảnh sát Kinh tế tỉnh Bắc Kạn bắt giữ một đối tượng và tịch thu 40 kg chà và chân đen (*Pygathrix nigripes*) sấy khô. Đối tượng bị bắt quờ ở Cao Bằng và hiện đang sinh sống ở một tỉnh phía Nam. Chà và chân đen là loài ĐVHD thường bị săn bắt và xuất khẩu sang Trung Quốc để làm thuốc đông y. (Theo hồ sơ lưu trữ số 5247/ENV).

LAI CHÂU

Ngày 29/3, sau quá trình điều tra kéo dài, cảnh sát môi trường phối hợp với kiểm lâm bắt giữ hai đối tượng đang giữ hai cá thể gấu ngựa con nặng 3,3kg và 3,5 kg. Hai cá thể này sau đó đã được chuyển tới Trung tâm cứu hộ gấu Việt Nam tại VQG Tam Đảo. (Theo hồ sơ lưu trữ số 4779/ENV).

THÁI NGUYÊN

Ngày 31/5, 58 kg tê tê đã được cảnh sát Giao thông phát hiện khi chặn một chiếc xe trên Quốc lộ 3. Hai đối tượng bị bắt giữ khai nhận được thuê chở số tê tê nói trên tới Lạng Sơn. Số tê tê này có thể sẽ bị bán sang Trung Quốc. Theo cơ quan chức năng các thể tê tê đã được bơm một loại “bột đá” để tăng trọng lượng. Việc này cũng thường được phát hiện

Đây là một trong 5 vụ tịch thu sừng tê giác gần đây nhất của Hải quan Sân bay Quốc tế Tân Sơn Nhất.

Từ tháng 9 năm 2012, số lượng sừng tê giác tịch thu được tại các sân bay lớn hơn nhiều so với trước đây. (Theo hồ sơ vụ việc số 4915, 4920, 4972, 5003, 5084)

Ảnh: Hải quan thành phố Hồ Chí Minh

trong các vụ buôn bán tê tê trái phép khác. Lái xe đã bị xử phạt 250 triệu đồng. (Theo hồ sơ lưu trữ số 4998/ENV).

VĨNH PHÚC

Ngày 28/6, một người dân địa phương đã tự nguyện chuyển giao một cá thể cu li được phát hiện ở gần nhà của người này. Cá thể này sau đó được chuyển tới Trung tâm Cứu hộ Linh trưởng Nguy cấp, Vườn quốc gia (VQG) Cúc Phương, Việt Nam là ngôi nhà của hai loài cu li: cu li nhỏ (*Nycticebus pygmaeus*) và cu li lớn (*Nycticebus bengalensis*); cả hai loài này đều được bảo vệ nghiêm ngặt trong nhóm IB của Nghị định 32/2006/2013. (Theo hồ sơ lưu trữ số 5145/ENV).

HÀ NỘI

Ngày 4/4, hải quan sân bay Nội Bài đã tịch thu 26 kg sản phẩm chế tác từ ngà voi bao gồm 238 vòng tay và 100 đôi đĩa. Các sản phẩm được giấu trong hành lý đã được kiểm tra trên chuyến bay từ Doha tới Băng Cốc. Đối tượng 27 tuổi đã bị bắt và đang chờ khởi tố. (Theo hồ sơ lưu trữ số 4780/ENV).

Ngày 4/5, cơ quan chức năng sân bay Nội Bài đã tịch thu 19 mảnh sừng tê giác của ba đối tượng trên chuyến bay từ Doha, Qatar quá cảnh tại Băng-Cốc, Thái Lan. Vào đầu tháng 6, cơ quan chức năng cũng đã tịch thu 3 mảnh sừng tê giác của một đối tượng khác cũng có lộ trình bay tương tự các đối tượng trên (Theo hồ sơ lưu trữ số 4920 và 5003/ENV).

Ngày 18/4, công an huyện Chương Mỹ đã tịch thu một cá thể mèo rừng đông lạnh được “hóa trang” giống hổ. Theo cơ quan chức năng, đối tượng người Sơn La khai nhận đã mua “con hổ” với giá 115 triệu đồng và định sẽ bán lại cho một người ở Hà Nội với giá 120 triệu đồng. Đối tượng đang chờ bị khởi tố (Theo hồ sơ lưu trữ số 4830/ENV).

Ngày 9/4, một người đàn ông ở tỉnh Thanh Hóa đã bị bắt quả tang khi vận chuyển hai cá thể beo lửa bằng xe taxi cho một người mua ở Hà Nội. Theo cơ quan chức năng, đối tượng khai nhận

Phần lớn các đối tượng buôn bán trái phép ĐVHD hoạt động có tổ chức và một số đối tượng còn có liên quan đến ma túy, mại dâm và buôn người.

Hồ sơ vi phạm

đã mua hai cá thể beo lửa này của một thợ săn ở Thanh Hóa với giá 27 triệu đồng và định bán lại với giá 30 triệu đồng. (Theo hồ sơ lưu trữ số 4784/ENV).

Ngày 10/4, một chủ trang trại gấu ở Hà Nội đã tự nguyện chuyển giao một cá thể gấu cho cơ quan chức năng địa phương. Cá thể gấu này sau đó đã được chuyển giao cho Trung tâm cứu hộ gấu Việt Nam tại VQG Tam Đảo. (Theo hồ sơ lưu trữ 4801/ENV).

HÒA BÌNH

Ngày 19/4, một người dân ở huyện Cao Phong đã tình nguyện chuyển giao 2 cá thể cu li cho Trung tâm cứu hộ linh trưởng nguy cấp Cúc Phương. Người dân này cho biết đã mua 2 cá thể cu li trên cách đây vài hôm để mang chúng về bảo vệ. Tuy nhiên, hành động mua động vật để bảo vệ không phải là cách xử lý đúng đắn mà ngược lại có thể thúc đẩy việc săn bắt và buôn bán trái phép ĐVHD (Theo hồ sơ lưu trữ 4881/ENV).

HẢI DƯƠNG

Ngày 24/5, kiểm lâm thành phố Hải Dương và lực lượng Công an Kinh tế đã tịch thu 178 kg tê tê được vận chuyển trong một chiếc ô tô trên địa bàn huyện Kinh Môn. Lái xe đã bị xử phạt 450 triệu đồng (Theo hồ sơ lưu trữ số 4983/ENV).

NGHỆ AN

Ngày 8/5, bộ đội biên phòng Nậm Cắn đã chặn một xe từ Lào sang và tịch thu hai cá thể beo lửa đã chết (*Catopuma temminckii*). Lái xe cho rằng mình vô tội vì không biết đây là loài ĐVHD bị cấm. Chủ chiếc xe khai nhận mua những con vật này từ Lào tuy nhiên không biết rằng đây là hành động vi phạm pháp luật. Beo lửa được bảo vệ nghiêm ngặt theo nhóm IB của Nghị định 32/2006NĐ-CP. Hình thức xử phạt có thể lên tới 7 năm tù (Theo hồ sơ lưu trữ số 4951/ENV).

Ngày 30/5, bộ đội biên phòng Nậm Cắn đã kiểm tra một xe khách mang biển kiểm soát Lào và tịch thu 15 cá thể rùa đầu to (*Platysternon megacephalum*)

Một cá thể mèo rừng chuẩn bị bị làm thịt và lột da được đăng trên Facebook gần đây chỉ là một trong số rất nhiều vụ việc mà ENV tiếp nhận. Vụ việc này đã cho thấy internet cũng đang được sử dụng để quảng cáo và rao bán ĐVHD tại Việt Nam.

Nguồn: Facebook

đã chết. Chủ hàng là khách trên xe đã để lại các cá thể rùa nói trên khi phải xuống xe khi xe qua cửa khẩu. Lái xe khai nhận không biết có ĐVHD trên xe. Kết quả là không ai bị xử phạt và các cá thể rùa này đã bị tiêu hủy (Theo hồ sơ lưu trữ số 5000/ENV).

QUẢNG TRỊ

Ngày 30/3, lực lượng Hải quan và Bộ đội Biên phòng đã phát hiện và bắt giữ lô hàng ĐVHD được cất giấu trên một chiếc xe khách mang biển số Lào tại cửa khẩu Quốc tế Lao Bảo. Lô hàng gồm nhiều cá thể rắn hổ mang, kỳ đà, rắn ráo, rùa đất Sêpôn và ba ba Nam Bộ. Toàn bộ số ĐVHD nêu trên sau đó đã được thả về Khu bảo tồn thiên nhiên Bắc Hương Hóa. Lái xe bị xử phạt 20 triệu đồng về hành vi vận chuyển ĐVHD trái phép (Theo hồ sơ lưu trữ số 4775/ENV).

Hổ, vượn, voọc, voi và nhiều loài ĐVHD khác đang đối mặt với nguy cơ bị tuyệt chủng như tê giác một sừng. Chính bạn là người có thể giúp ngăn chặn tình trạng này.

Hồ sơ vi phạm

ĐÀ NẴNG

Ngày 25/6, sau khi thu giữ một cá thể đồi mồi (*Eretmochelys imbricata*) tại một nhà hàng, cơ quan chức năng thành phố Đà Nẵng đã tiến hành thả về vùng biển thuộc bán đảo Sơn Trà. Vụ việc được một người dân địa phương thông báo cho cơ quan chức năng (Theo hồ sơ lưu số 5133/ENV).

Ngày 8/7, một ngư dân đã chuyển giao cho cơ quan chức năng địa phương một cá thể hải cẩu đốm (*Phoca largha*) bị mắc vào lưới đánh cá vào sáng sớm cùng ngày. Cá thể hải cẩu ngay lập tức đã được thả về biển. (Theo hồ sơ lưu trữ số 5183/ENV).

Ngày 2/8, Cảnh sát Môi trường Đà Nẵng đã tịch thu một cá thể Vượn đen má trắng (*Nomascus leucogenys*) bị nuôi nhốt trái phép tại một nhà dân trên địa bàn quận Cẩm Lệ. Trước đó, thông tin về

Ngày 3/7, Cảnh sát Bình Dương đã kiểm tra đột xuất một trang trại tư nhân và thu giữ 6 cá thể vượn và một số cá thể ĐVHD đã khác. Vượn thuộc nhóm 1B của Nghị định 32 được bảo vệ nghiêm ngặt, không được phép nuôi nhốt để làm cảnh.

Ảnh: ENV

vụ việc đã được một người dân địa phương thông báo tới đường dây nóng của ENV. Cá thể vượn sau đó được chuyển giao cho Trung tâm Cứu hộ Linh trưởng Nguy cấp, VQG Cúc Phương. (Theo hồ sơ lưu trữ số 5221/ENV).

GIA LAI

Ngày 23/4, Cảnh sát Môi trường đã dừng một chiếc xe đang di chuyển từ huyện Đức Cơ tới thành phố Pleiku và tịch thu một số lượng ĐVHD, thuốc lá và gỗ lậu. ĐVHD bị tịch thu bao gồm một số cá thể tê tê, cầy cùng một số lượng lớn kỳ đà và rắn. Số ĐVHD nói trên sau đó đã được thả tại VQG Kon Ka Kinh trên địa bàn huyện Mang Yang. (Theo hồ sơ lưu trữ số 4894/ENV).

KHÁNH HÒA

Ngày 16/4, Cảnh sát Môi trường bất ngờ khám xét nhà một đối tượng và bắt giữ một số lượng lớn rùa, một số cá thể tê tê, rắn hổ mang và dúi. Trong số ĐVHD bị bắt giữ có 4 cá thể rùa Trung Bộ (*Mauremys annamensis*), loài đặc hữu của Việt Nam Tuy nhiên, hai trong số đó đã chết và đã được tiêu hủy. Hai cá thể sống còn lại được chuyển

Đây là một trong số hơn 18 biển quảng cáo mật gấu ở huyện Quỳnh Lưu, Nghệ An được phát hiện trong đợt kiểm tra tháng 5 vừa qua. Hạt kiểm lâm Quỳnh Lưu đã triển khai chiến dịch gỡ bỏ các biển quảng cáo bất hợp pháp này. Hầu hết các biển quảng cáo đã được dỡ bỏ.

Ảnh: ENV

Buôn bán ĐVHD, các bộ phận cơ thể và sản phẩm từ chúng là vi phạm pháp luật!

Hồ sơ vi phạm

Một số bộ xương voọc chà và chân đen sấy khô bị thu giữ tại Gia Lai. Các loài voọc ở Việt Nam đang bị khai thác với số lượng lớn để xuất khẩu sang Trung Quốc làm thuốc đông y.

Ảnh: Cảnh sát Chư Pah

giao cho Trung tâm Bảo tồn rùa (TCC) tại VQG Cúc Phương. Đối tượng khai nhận thường cung cấp ĐVHD cho một số nhà hàng tại địa phương. Cơ quan chức năng đã ra quyết định xử phạt hành chính 23 triệu đồng. (Theo hồ sơ lưu trữ số 4826/ENV)

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Ngày 7/6, Chi cục Thủy sản đã tịch thu một cá thể Vích (*Chelonia mydas*) tại một quán cà phê. Trước đó, trong quá trình khảo sát các cơ sở kinh doanh trên địa bàn quận, một nhóm khảo sát viên đã phát hiện cá thể Vích trong bể cá đặt phía sau quán cà phê. Cá thể Vích đã được chuyển giao tới Trung tâm cứu hộ ĐVHD Củ Chi để phục hồi sức khỏe trước khi được thả về tự nhiên. (Theo hồ sơ lưu trữ số 5053/ENV)

Ngày 25/7, một chủ nhà hàng đã tình nguyện trao trả một cá thể mèo rừng cho Trung tâm cứu hộ Củ Chi. Chủ cửa hàng cho biết, cá thể mèo rừng được một nhóm khách mang đến nhà hàng và yêu cầu giết thịt làm món ăn. Tuy nhiên, chủ nhà hàng đã

khuyên họ không nên giết thịt vì mèo rừng là loài động vật quý hiếm có nguy cơ tuyệt chủng. Đổ lỗi lại, chủ nhà hàng đã mời nhóm khách này một bữa miễn phí (Theo hồ sơ lưu trữ 5244/ENV).

BÀ RỊA – VŨNG TÀU

Trong quá trình thực hiện tuần tra vào sáng sớm ngày 9/6, lực lượng Kiểm lâm Côn Đảo đã phát hiện và bắt giữ hai người dân địa phương đang lấy trứng trong ổ trứng Vích (*Chelonia mydas*) thuộc khu vực bãi biển được bảo vệ. Cơ quan chức năng đã tịch thu 498 quả trứng và xử phạt mỗi đối tượng 23 triệu đồng về hành vi săn bắt và khai thác trái phép loài thủy sản được bảo vệ. (Theo hồ sơ lưu trữ số 5080/ENV).

BẾN TRE

Ngày 14/5, một ngư dân đã tình nguyện chuyển giao một cá thể đồi mồi (*Eretmochelys imbricate*) cho cơ quan chức năng địa phương. Ngư dân này cho biết đã bắt được con đồi mồi khi đang đánh lưới vài ngày trước đó. Một số người dân địa phương muốn mua cá thể đồi mồi này nhưng ngư dân này đã từ chối. Cơ quan chức năng địa phương đã lập tức thả cá thể đồi mồi về biển (Theo hồ sơ lưu trữ số 4946/ENV).

KIÊN GIANG

Ngày 5/7, bảo vệ VQG U Minh Thượng đã bắt giữ 2 thợ săn địa phương và tịch thu hai cá thể tê tê Java (*Manis javanica*). Hai cá thể tê tê này đã được thả lại rừng và các đối tượng đang đợi truy tố trước pháp luật. (Theo hồ sơ lưu trữ 5180/ENV).

Ngày 30/7, lực lượng bảo vệ Phú Quốc đã bắt giữ 2 đối tượng săn bắt và giết hại 2 cá thể voọc bạc (*Trachypithecus villosus*) tại rừng địa phương. Voọc bạc được pháp luật bảo vệ, nghiêm cấm săn bắt. Các vi phạm có thể bị xử phạt lên tới 7 năm tù giam (Theo hồ sơ lưu trữ 5257/ENV).

Tố cáo về hành vi nhận hối lộ

Nếu thấy cơ quan chức năng nào nhận tiền hay quà hối lộ từ những người buôn bán ĐVHD hoặc nuôi giữ ĐVHD trái phép, người dân có thể tố giác với Ban chỉ đạo Phòng, Chống Tham nhũng Quốc gia theo số điện thoại

080 48 228

Phòng Bảo vệ Động vật hoang dã

Năm 2005, ENV thành lập Phòng Bảo vệ ĐVHD (WCU) nhằm khuyến khích sự tham gia tích cực của cộng đồng trong nỗ lực bảo vệ các loài ĐVHD và tăng cường việc thực thi pháp luật hiệu quả thông qua sự hợp tác, hỗ trợ và chuyển giao thông tin từ cộng đồng tới các cơ quan chức năng.

WCU thiết lập một đường dây nóng miễn phí trên toàn quốc để tiếp nhận thông tin từ người dân về các vi phạm liên quan đến ĐVHD và chuyển giao tới các cơ quan chức năng. WCU làm việc chặt chẽ với các cơ quan chức năng, theo sát các vụ việc cho tới khi kết thúc và lưu giữ thông tin trong hệ thống cơ sở dữ liệu của ENV. Tính đến hết tháng 7 năm 2013, cơ sở dữ liệu đã lưu trữ hơn 5.200 vụ việc vi phạm.

Mục đích của Phòng Bảo vệ ĐVHD:

- Khuyến khích sự tham gia của cộng đồng trong nỗ lực ngăn chặn các vi phạm liên quan đến ĐVHD
- Hỗ trợ các cơ quan chức năng trong việc thực thi pháp luật bảo vệ ĐVHD
- Lưu trữ thông tin vụ việc và phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng để xác định diễn biến và giải quyết các yếu tố cấu thành của các vi phạm liên quan đến ĐVHD

ENV chân thành cảm ơn các tổ chức dưới đây đã hỗ trợ cho các hoạt động này:

World Society for the Protection of Animals (WSPA)
Humane Society International (HSI)
Critical Ecosystem Partnership Fund (CEPF)
John D. and Catherine T. MacArthur Foundation
SeaWorld & Busch Gardens Conservation Fund
Rufford Maurice Laing Foundation
United States Fish and Wildlife Service
Freeland Foundation (ARREST Program)
RhiNOremedy

Cleveland Metroparks Zoo
Save the Rhino International
The Lush Foundation
Houston Zoo
Auckland Zoo
Columbus Zoo
United States Agency for International Development (USAID)
Die Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Chương trình Bảo vệ ĐVHD

Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)
Tòa nhà 17T5 Hoàng Đạo Thúy, Phòng 1701, Cầu Giấy, Hà Nội
Điện thoại: (84 4) 628 15424 / Fax: (84 4) 628 15423
Email: env@fpt.vn

ENV Website: www.thiennhien.org
ENV Website: www.envietnam.org
ENV Twitter: <https://twitter.com/#!/edu4naturevn>
ENV Facebook: <http://www.facebook.com/EducationforNatureVietnam>

Đường dây nóng bảo vệ động vật hoang dã

Nếu bạn thấy ĐVHD bị vận chuyển, buôn bán, tàng trữ, hãy báo cho cơ quan chức năng địa phương hoặc liên hệ đường dây nóng miễn phí

Hotline: **1800 1522** Email: hotline@fpt.vn

Góp sức bảo vệ ĐVHD ở Việt Nam chỉ bằng một cuộc gọi